

Consell d'Infants del Museu Blau

Índex

Introducció	3
Projecte: <i>La città dei bambini</i>	4
Consells d'infants als museus. L'exemple del <i>Parque de las Ciencias de Granada</i>	5
Creació del Consell d'Infants del Museu Blau	6
<i>Pla de treball i calendari d'accions per a la creació del consell</i>	10
<i>Quina serà la seva estructura i funcionament?</i>	10
<i>Fases de treball amb les escoles</i>	13
<i>Acte de constitució del Consell d'Infants</i>	14
ANNEX: La participació dels infants a Catalunya. Estat de la qüestió	16
<i>Xarxa de projectes de participació infantil de la Diputació de Barcelona</i>	16
<i>Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència de Catalunya</i>	18
<i>Recerca I+D+i "Participació infantil i construcció de la ciutadania"</i>	18

Introducció

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona es planteja la creació, durant l'any 2014, d'un consell d'infants per al Museu Blau. Amb aquesta intenció s'han realitzat diverses sessions de treball amb Francesco Tonucci, pedagog impulsor dels consells d'infants a les ciutats, durant l'any 2011, 2012 i 2013.

Aquest dossier pretén, per una banda, recollir la informació bàsica d'on, com i per què sorgeixen els consells d'infants municipals; quin és el seu funcionament i en quins altres àmbits es poden portar a terme consells de nens i nenes.

El *Parque de las Ciencias* de Granada és l'única institució museística que disposa d'un *Consejo Infantil* des de l'any 2004. El Museu Blau pren com a referència el consell de Granada per treballar-ne l'estructura i el seu funcionament.

A l'annex s'inclou un estat de la qüestió del grau de participació dels infants i adolescents a Catalunya.

Finalment es detallen les fases del projecte i l'estat actual.

Projecte: *La città dei bambini*

Els consells d'infants sorgiren del projecte *La città dei bambini* que va néixer a Fano (Itàlia), el maig del 1991, impulsat per Francesco Tonucci¹, pedagog italià, investigador de l'Institut Psicològic del Consell Nacional d'Investigació, del qual més tard va presidir el Departament de Psicopedagogia.

Des d'un inici el projecte va rebutjar una interpretació exclusivament de tipus educatiu o simplement d'ajuda als nens sinó que es tractava d'un projecte amb motivacions polítiques que pretenia treballar cap a una nova filosofia de govern de la ciutat, prenent als nens com a paràmetre i com a garantia de les necessitats de tots els ciutadans.

L'objectiu no era augmentar els recursos i serveis per a la infància sinó tractar de construir una ciutat diversa i millor per a tots, de manera que els nens poguessin viure una experiència com a ciutadans, autònoms i participatius.

L'objectiu del projecte de la ciutats dels infants i els seus consells era tractar d'aconseguir que l'Administració baixés els seus ulls fins a l'altura d'un nen, per no perdre de vista a ningú. Una ciutat adequada als nens és una ciutat adequada per a tots i va caldre demostrar que el infants eren absolutament capaços d'interpretar i d'expressar les seves pròpies necessitats i contribuir al canvi de la seva ciutat, donat que les seves necessitats coincideixen amb les de la major part dels ciutadans, sobretot amb les dels més febles. Per aconseguir aquest grau de participació va caldre posar l'èmfasi en el protagonisme infantil i en el seu dret a participar en les decisions que els afecten sense ser utilitzat pels adults com a cobertura de les seves responsabilitats.

Conferència "El paper de la comunitat en l'educació dels infants". Museu de Ciències Naturals de Barcelona. 2012

¹ \\Pcddades6a\dades6\CASAGRAN3A\QUOTA\Mciencies\PC-PC\Programa activitats\Tonucci\13_trajectory_tonucci.docx

Consells d'infants als museus. L'exemple del *Parque de las Ciencias de Granada*

Prenent com a referència el projecte *La città dei Bambini*, l'any 2004 s'inicia, al *Parque de las Ciencias* de Granada, el projecte *El Parque que queremos: manos a la obra*, de la mà del seu director, Ernesto Páramo, i coordinat per Paz Posse, cap del Departament d'Educació del Museu.

L'objectiu principal va ser impulsar un seguit d'accions per escoltar els suggeriments, idees i propostes dels nens i nenes en relació al funcionament, l'espai, els continguts, les activitats, etc. que el museu proposava.

Objectius:

- Crear un òrgan d'assessorament al *Parque de las Ciencias* format per la ciutadania infantil i juvenil.
- Recollir les propostes, opinions, idees, suggeriments i queixes dels nens i nenes.
- Incorporar i fer les seves propostes viables.
- Divulgar aquesta activitat a tots els nens i nenes.
- Crear vies de comunicació entre la ciutadania més jove i el Consell.
- Participar en les activitats del Museu.

La bona experiència dels nens que formaren el primer Consell Infantil (l'any 2004) els va portar a crear en Consell Juvenil (l'any 2006) amb els membres del consell infantil que no volien deixar de formar part d'aquest tipus d'experiència participativa.

Creació del Consell d'Infants del Museu Blau

El pla estratègic 2013-2017 del Museu de Ciències Naturals de Barcelona té com a objectiu estratègic **1.3. Promoure la participació de públics i d'organitzacions de la ciutat, de Catalunya i internacionals en la programació.**

Dins d'aquest objectiu estratègic es desenvolupa l'objectiu específic **1.3.1. Promoure la participació d'infants i joves en la programació.**

Un dels projectes que s'estan desenvolupant per tal d'aconseguir aquest objectiu és la creació d'un consell d'infants que actuï d'assessor del museu, prenent com a referència els consells d'infants creats pel pedagog Francesco Tonucci dins del projecte *La città dei bambini* (Fano, 1991, veure <http://www.lacittadeibambini.org/>).

Els consells d'infants són un instrument adequat de les ciutats per respondre als drets dels nens i nenes reconegut en l'art. 12 de la Convenció de les Nacions Unides del 1989 sobre els drets de la Infància i l'Adolescència:

- 12.1. Els Estats membres han d'assegurar a l'infant que estigui en condicions de formar-se un judici propi el **dret d'expressar la seva opinió lliurement en tots els assumptes que afecten el nen**, tenint degudament en compte les opinions del nen, en funció de l'edat i maduresa.
- 12.2. Amb aquesta finalitat, es donarà a l'infant oportunitat de **ser escoltat** en qualsevol procediment judicial o administratiu que l'afecti, bé directament, bé per mitjà d'un representant o d'una institució adequada, d'acord amb les normes de procediment de la llei nacional.

El pla de treball que s'ha seguit per a la materialització del consell d'infants del Museu Blau inclou un document d'anàlisi sobre la viabilitat de creació del consell elaborat després d'un llarg procés d'estudi i reflexió que començà l'any 2010 i que s'ha anat desenvolupant fins al 2013². Durant aquest període s'han realitzat diverses sessions d'assessorament i formació a càrrec del pedagog Francesco Tonucci.

L'any 2012 es va assistir a les jornades de Participació infantil i construcció de la ciutadania que van tenir lloc al CosmoCaixa de Barcelona.

El 20 de març de 2013 es va visitar el Parque de las Ciencias de Granada per tal d'assistir a una sessió del seu *Consejo Infantil*. La visita va permetre veure exactament com funcionava, com s'estructurava, quines eren les seves funcions i quins havien estat els resultats obtinguts després de 9 anys de funcionament. Això ens va donar l'oportunitat d'analitzar-ne els punts forts i febles d'un consell d'infants creat en una institució museològica i desenvolupar unes bases sòlides per a la concepció del consell d'infants del Museu Blau.

² Veure calendari de treball

CALENDARI DE TREBALL

	2010	2011	2012		2013					2014						2015								
	Setembre	Juny	Octubre	Novembre	Gener	Febrer	Març	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	
Inici assessorament de Francesco Tonucci	■																							
Sessions de formació F. Tonucci al museu (16 i 17 de juny)		■																						
Sessions de formació F. Tonucci al museu (22,23,25 i 26 octubre)			■																					
Assistència a les jornades de "Participació infantil i construcció de la ciutadania" al CosmoCaixa (7, 8 i 9 novembre)				■																				
Anàlisi possibilitat establiment d'un consell d'infants al museu blau i redacció pre-projecte					■	■																		
Visita al Parque de las Ciencias de Granada							■																	
Sessions de treball amb F. Tonucci (del 14 al 18 d'octubre)								■																
Redacció informe									■															
Aprovació per l'equip de direcció										■														
Redacció projecte											■													
Presentació a la reunió general del museu												■												
Presentació als diferents departaments del museu													■											
Establiment contacte escoles Els Porxos i Els Horts														■										
Treball coordinat entre els clastres de les escoles i el museu														■	■	■								
Visita al museu blau de les classes de 5è i 6è de primària d'ambdues escoles																	■							
Elecció dels membres																	■							
Sessió de constitució del consell (25 d'octubre)																	■							
Primera sessió de treball																		■						
Realització de les reunions ordinàries del consell																			■	■				
Anàlisi i valoració del funcionament del consell																					■	■	■	..
	Setembre	Juny	Octubre	Novembre	Gener	Febrer	Març	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	
	2010	2011	2012		2013					2014						2015								

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona pretén que el Consell d'Infants del Museu Blau sigui:

- Un òrgan de participació real que els permeti fer sentir les seves opinions, idees i suggeriments en relació a totes les activitats relacionades amb el museu .
- Un consell assessor del museu **expert en infantesa**, que gaudeix de la mateixa consideració que qualsevol altre dels consells assessors dels que pot comptar el museu
- Un espai de debat i trobada que faci possible el feedback museu – infants.
- Una eina educativa per les escoles que promogui el valor educatiu de la participació.
- Un instrument per plantejar millores al museu; de la seva consulta, en la mesura que sigui possible, n'han de sortir propostes executables, visibles i finalistes.
- Un òrgan per consultar-los sobre qualsevol aspecte del museu, per això el museu el dotarà d'un protagonisme real, no només formal.

En contraposició a aquests aspectes, cal tenir molt en compte el que no pretenem que sigui:

- No ha de ser un òrgan de representació (a l'estil de propostes com la de fer de diputat per un dia al Parlament de Catalunya).
- Una simulació d'òrgan democràtic.
- Un vehicle per als suggeriments i/o queixes transmeses pels adults als infants.
- Un òrgan per prendre decisions votant.

Per tal d'aconseguir els objectius esmentats, el museu ha d'assegurar i permetre:

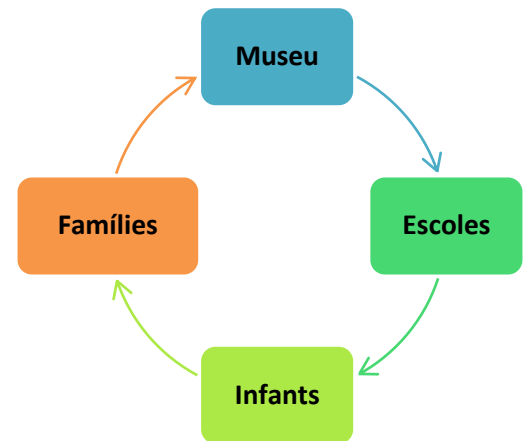
- Dotar el consell d'un protagonisme real, no només formal. El consell d'infants tindrà la mateixa consideració que qualsevol altre dels consells assessors dels que pot comptar el museu.
- La participació dels infants serà un procés continuat per tal que sigui eficaç i significativa.
- El consell ha de tenir capacitat d'influència; de la seva consulta, en la mesura que sigui possible, n'han de sortir propostes executables, visibles i finalistes.
- El museu podrà demanar l'opinió del consell d'infants en qualsevol aspecte que cregui oportú.

Pla de treball i calendari d'accions per a la creació del consell

El projecte del Consell d'Infants necessita la implicació de les escoles, els infants i les seves famílies.

Les escoles triades per formar part del primer consell ja han participat activament en altres projectes de proximitat realitzats pel museu:

- CEIP Els Horts (projecte Sant Martí com tu l'has vist, curs 2013-14).
- CEIP Els Porxos (projecte *Monsieur Ardan*, curs 2012-13)

Quina serà la seva estructura i funcionament?

Estructura:

- Estarà format per nens i nenes (paritàriament) de les escoles Els Porxos i Els Horts del districte de Sant Martí de Barcelona. Les dues escoles són properes al Museu Blau per tal de facilitar-los la visita i les reunions i, alhora, perquè aquest projecte està inclòs dins del **projecte de proximitat** que es desenvolupa amb el districte de Sant Martí. Assegurar la participació de dues escoles diferents fomenta una major riquesa i diversitat d'experiències.
- El primer consell d'infants comptarà només amb infants del cicle superior de primària (5è i 6è) per tal de facilitar-ne la gestió. Es començarà per un consell de 16 membres, tot i que no es descartarà la possibilitat d'anar ampliant el número de membres del consell ni l'ampliació de la franja d'edat a mesura que el projecte es desenvolupi.
- El temps màxim de permanència en el consell serà de dos anys. L'experiència del *Parque de las Ciencias de Granada*, fa pensar que els infants poden voler continuar vinculats al museu, per a la qual cosa es pot crear un club d'ex-consellers o un consell d'adolescents i

joves amb la finalitat que els infants que vulguin continuar vinculats al museu ho puguin fer i els permeti no perdre el contacte amb la institució.

- Es procurarà que dins del consell hi hagi membres de diferents procedències i nivells socioculturals, així com algun nen o nena amb alguna diversitat funcional física. La diversitat ens permetrà tenir un punt de vista més ric.

Funcionament:

- Es donarà llibertat a les escoles per a què triïn als nens i nenes membres del consell de la manera que ells considerin més oportuna. Malgrat tot, des del museu es fonamenta la idea que siguin escollits per sorteig entre tots els infants. Si el nen o nena escollit no vol ser membre del consell té llibertat de renunciar a la seva elecció. Escollir per sorteig genera un major compromís i sentit de la responsabilitat en l'infant perquè són conscients que prenen el càrrec per casualitat, que l'atzar ha fet que puguin ser membres del consell i que cal que demostrin que són mereixedors del càrrec.
- L'experiència del consell és i ha de ser totalment diferent a l'escolar. Els membres del consell no estan obligats ni a prendre notes, ni a escriure redaccions, ni a donar la seva opinió si no volen.
- Els consellers no han de ser portaveus de les seves escoles o de les seves famílies sinó que són representants de les seves pròpies opinions. Podríem dir que són *experts en infantesa* i són triats per aquesta expertesa.
- Els membres del consell rebran la convocatòria de reunió a casa seva, amb l'acte de la reunió anterior i amb l'ordre del dia a tractar a la sessió següent. Aquesta convocatòria també la rebran els mestres de l'escola.
- Les reunions no han de distar molt les unes de les altres per tal de mantenir una dinàmica de treball activa i eficaç. A principis del curs escolars es determinarà el període de treball del consell agrupant les sessions en un quadrimestre (per exemple fer una sessió mensual d'octubre a gener o de febrer a maig). Tindran una durada aproximada d'1 hora i es realitzaran en horari lectiu escolar.
- Els únics adults que assistiran a les reunions del consell seran el dinamitzador i el secretari encarregat de prendre nota i realitzar les actes. La directora del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, com a impulsora del consell, sempre hi podrà assistir a instància del consell o per iniciativa pròpia. La limitació de l'assistència d'adults té com a objectiu fer

possible una participació més espontània, natural i creativa que la que generalment es dóna quan intervenen adults.

- Les decisions no es prendran per votació. El consell d'infants del museu no ha de ser un consell representatiu, tal i com s'entén tradicionalment, sinó **participatiu**. Les idees bones i innovadores són escasses i si els nens i nenes voten de manera democràtica sempre són aprovades les propostes menys suggeridores, les més comunes i ordinàries, les que més s'assemblen al pensament dels adults. Així doncs, el paper de la persona dinamitzadora és clau per poder copsar les opinions reals dels infants.
- Es tindrà en compte la possibilitat de fer grups de treball dins del consell.
- El consell podrà convocar reunions extraordinàries si ho creuen convenient els seus membres.

La sala de reunions:

- El consell disposarà d'una sala de reunions amb un rètol identificador a la porta.
- Per a facilitar-los la memòria col·lectiva, és a dir, la feina que fan entre sessió i sessió, la sala comptarà amb elements com pissarra magnètica, tauler de suro, etc.
- Les sessions de treball es realitzaran al voltant d'una taula rodona a la manera d'un consell assessor.
- Tots els membres del consell disposaran d'un *kit* de material (bossa, carpeta, llibreta, llapis, etc.) i d'una targeta identificadora que donarà dret a entrar amb la seva família gratuïtament tots els dies de l'any i a assistir a esdeveniments exclusius.
- Totes les sessions seran gravades en vídeo per tal de poder analitzar-les posteriorment pel personal del museu i per tal que els mestres de les escoles participants en puguin ser partícips.

Fases de treball amb les escoles

FASES	DATA	ACCIONS	DECISIONS
 Fase 1	1/04/2014	<ul style="list-style-type: none"> 1 d'abril de 2014. Reunió amb Carme Delgado, directora de l'escola Els Horts, i amb Rosa Maria Calvo, directora de l'escola Els Porxos, per presentar el projecte del primer Consell d'Infants del Museu Blau 	<ul style="list-style-type: none"> S'envia a les escoles l'acta de la reunió i un dossier de presentació per tal que les directores puguin posar en coneixement el projecte als seus respectius claustre. Es decideix fer una reunió a les escoles amb tot el claustre.
	12/05/2014 13/05/2014	<ul style="list-style-type: none"> Reunió amb el claustre de mestres de l'escola Els Porxos Reunió amb el claustre de mestres de l'escola Els Horts. 	<ul style="list-style-type: none"> Cada escola farà la tria dels seus representants de la manera que millor s'adapti a les característiques del seu alumnat. Les escoles presentaran el projecte a les famílies dels seus alumnes. Els alumnes de 5è i 6è visitaran el Museu Blau a finals de setembre – principis d'octubre. Francesco Tonucci visitarà les dues escoles el mes d'octubre
 Fase 3	Setembre 2014	<ul style="list-style-type: none"> Enviament a les escoles del calendari de treball. Determinar data de les visites al Museu Blau dels alumnes de 5è i 6è de primària. Determinar data de la visita de Francesco Tonucci a les escoles (dimarts 21 o dimecres 22 d'octubre) Determinar dates per a les sessions del treball del consell d'infants. Presentació del projecte a les famílies de l'alumnat. 	<ul style="list-style-type: none"> Visita de Francesco Tonucci: <ul style="list-style-type: none"> 21/10/14 Els Porxos 22/10/14 Els Horts Es realitzaran 4 sessions per curs: <ul style="list-style-type: none"> 25 octubre de 2014 Novembre Gener Febrer (Es descarta fer-ne una al desembre per ser un mes especialment complicat a nivell escolar) Les escoles s'encarreguen de presentar el projecte a les famílies.

Fase 4

- 21/10/2014 ▪ Visita de Francesco Tonucci a l'escola Els Porxos
- 22/10/2014 ▪ Visita de Francesco Tonucci a l'escola Els Horts.
- 25/10/2014 ▪ Constitució del Consell d'Infants i primera sessió de treball

Fase 5

- Novembre a Febrer 2015 ▪ Realització de 3 sessions de treball (aproximadament d'1h). Cal concretar dates que vagin bé a les dues escoles.

Fase 6

- Març-Abril 2015 ▪ Avaluació conjunta del funcionament del primer consell d'infants. Elaboració de noves propostes i millores.

Acte de constitució del Consell d'Infants

La constitució del Consell d'Infants del Museu Blau es realitzarà el **dissabte 25 d'octubre de 2014**, d'11 h a 13 h. L'objectiu és fer palesa la importància del consell com a equip d'assessors del Museu Blau. L'acte constarà d'una benvinguda a càrrec d'**Anna Omedes**, directora del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, i d'una breu presentació de **Francesco Tonucci** i d'**Ernesto Páramo**, director del *Parque de la Ciencias de Granada*, impulsor del primer i únic *Consejo Infantil* en museus que existeix actualment a l'estat.

ACTE DE CONSTITUCIÓ DEL CONSELL D'INFANTS

Dissabte 25 d'octubre de 2014

	11:00	11:05	11:10	11:15	11:20	11:25	11:30	11:35	11:40	11:45	11:50	11:55	12:00	12:05	12:10	12:15	12:20	12:25	12:30	12:35	12:40	12:45	12:50	12:55	13:00	13:05	13:10	13:15	13:20	13:25	13:30	
Arribada dels consellers, les famílies i els mestres representants de les escoles al Museu Blau	■																															
Benvinguda d'Anna Omedes, directora del MCNB		■																														
Presentació de Francesco Tonucci, creador dels Consells d'Infants			■																													
Presentació Ernesto Páramo, director del Parque de las Ciencias de Granada				■																												
Lliurament dels carnets de conseller i del kit de treball. Fotografies oficials					■																											
1a sessió de treball del Consell d'Infants						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Visita al Museu Blau de les famílies													■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Cloenda de l'acte																															■	■

Sessions de treball del Consell d'Infants: Treballem amb la idea de realitzar 4 sessions de treball durant el curs concentrades entre l'octubre i el mes de gener i/o febrer (segons se'n pugui fer una durant el mes de desembre per motius de calendari ajustat i funcionament de l'escola davant les vacances de Nadal). La primera sessió seria la del dia 25 d'octubre. Cal que concretem dates per a les tres sessions restants que us vagin bé a ambdues escoles:

- **1a sessió:** 25 d'octubre de 2014
- **2a sessió:** de novembre de 2014
- **3a sessió:** de gener de 2015
- **4a sessió:** de febrer de 2015

ANNEX: La participació dels infants a Catalunya. Estat de la qüestió

Existeix una nombrosa bibliografia sobre la participació dels infants en la creació de ciutadania. Cal tenir en compte les recerques que des de mitjans del segle XX en endavant han portat a terme Colin Ward, Helen Haste, Amy Hogan, Robert David Putman, William A. Corsaro i Roger Hart.

A Catalunya hi ha una sòlida experiència participativa des dels anys 70 en l'àmbit de les entitats d'educació en el lleure (esplais, agrupaments escoltes, etc.) ja que sempre han estat un bon marc on desenvolupar la cultura participativa i els valors democràtics, organitzant-se de forma autònoma i responsabilitzant-se del funcionament i les activitats del seu grup.

Dins de les escoles les experiències participatives s'han centrat en diferents espais, fórmules i models com poden ser els consells escolars (on es veuen representats tots els estaments que formen part de la comunitat educativa), els consells de classe, les assemblees i els consells d'escola.

A partir de mitjans dels anys 90 es van començar a portar a terme projectes de participació amb infants i adolescents per part de la Diputació de Barcelona inspirant-se amb l'experiència *La città dei bambini* de Francesco Tonucci.

Actualment la Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència de Catalunya, preveu la creació de consells d'infants a tots els municipis de Catalunya i el Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya.

Xarxa de projectes de participació infantil de la Diputació de Barcelona

La xarxa està liderada per l'Àrea d'Educació³ de la Diputació de Barcelona des de l'any 1997.

Són projectes adreçats a nois i noies, que mobilitzen a diferents agents de l'entorn municipal: escola, família, ajuntament, entitats. Per això, han de comptar amb el liderat de l'ajuntament per tal

³ [Xarxa de projectes de participació infantil de la Diputació de Barcelona](http://www.diba.cat/web/educacio/consell/index)
(<http://www.diba.cat/web/educacio/consell/index>)

d'assegurar les repercussions directes sobre el territori en actuacions que millorin la qualitat de vida dels infants i de la resta dels ciutadans.

Alguns dels factors que han determinat la perdurabilitat d'aquests projectes de participació infantil als municipis han estat:

- La determinació política per liderar-los, aportant els recursos adients per garantir la seva continuïtat en el temps. Un Consell d'Infants o qualsevol altre projecte de participació, no pot plantejar-se amb data de caducitat, ha de tenir el màxim suport del consistori, que de manera més o menys activa, o de manera directa o indirecta, doni el seu suport. En alguns casos, es tractarà de respondre a qüestions que formuli el consell, en d'altres, de valorar les seves propostes o també, fent-los encàrrecs o consultes,...
- EL procés de treball és dinàmic, ric i participatiu. El procés és tant important com el producte; és al llarg del procés on es donen interaccions, confrontacions d'opinions, consens i diàleg. L'exercici d'aquests valors i d'actituds són fonamentals per a la convivència en democràcia.
- Els infants no són ciutadans del demà, sinó que són ciutadans avui, amb la seva pròpia visió de la realitat. Amb tota seguretat, tenen opinió i criteri en moltes de les activitats en que prenen part: en l'àmbit de la família, de l'escola o institut, en entitats, al carrer, al barri,... A la seva mida, doncs, han de tenir el dret a participar activament, la qual cosa comporta, alhora, assumir uns determinats compromisos, desenvolupar el rol de representants, prendre consciència de l'entorn més proper, acceptant alhora, límits i respostes argumentades des del món adult.
- L'experiència de formar part d'un projecte de participació infantil, és en sí mateix un exercici de ciutadania de ple dret en la construcció d'un entorn millor.

Actualment aquesta iniciativa està integrada per un total de 24 municipis, la majoria d'ells tenen constituït un consell d'infants per a nens i nenes de 10 a 12 anys, inspirats amb els consells de la *Città dei bambini* de Francesco Tonucci, i d'altres han desenvolupat projectes afins, ja sigui per a aquestes edats o per nois i noies de l'ensenyament secundari.

Els consells d'infants i altres programes de participació infantil constitueixen, doncs, un potent instrument a l'abast dels infants, que els permet exercir el dret de ciutadania i implicar-se i actuar amb l'objectiu de transformar la seva pròpia ciutat o poble.

Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència de Catalunya

Segons la **Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència de Catalunya**, norma aprovada el 12 de maig de 2010 al Parlament de Catalunya, la participació activa dels infants i adolescents en tots els àmbits de la vida és el primer pas necessari perquè aquests assumeixin la seva responsabilitat social. Promoure i desenvolupar els drets dels infants i la seva participació esdevé una necessitat social, cultural i d'exercici democràtic.

En la nova llei, els infants i adolescents passen a ser subjectes actius de drets i preveu i impulsa la posada en funcionament de tot un seguit de consells territorials d'àmbit local o supramunicipal, en el cas de municipis molt petits on no es puguin arribar a consolidar per manca de recursos, on els infants i els adolescents puguin exercir la seva ciutadania. Aquests consells alhora es veuran representats en la creació d'un Consell Nacional dels Infants i els Adolescents de Catalunya.

Recerca I+D+i "Participació infantil i construcció de la ciutadania". Grup de Recerca en Educació Moral (GREM). Universitat de Barcelona

Recerca que començà l'any 2009 i finalitzà l'any 2012, partint de la pregunta: per què pensem que és positiu que els infants participin?

Les conclusions de la recerca van ser:

- L'escola, les entitats d'educació en el lleure i els consells d'infants són oportunitats per millorar la ciutadania i fer que aquesta sigui altament participativa.
- La participació s'ha de fomentar en edats primerenques, començant per l'àmbit de la família per anar a tots els àmbits on hi hagi nens (escoles, hospitals, ajuntaments, etc.)

- Cal reconèixer a l'infant com a ciutadà de ple dret i que cal confiar amb les seves capacitats.
- Cal que hi hagi compromís i co-responsabilitats per part de tots els ciutadans i agents que els acompanyen.
- L'infant que ha viscut experiències de participació ho valora positivament, en guarda un bon record i entén la participació ciutadana com actuació i implicació, no tan sols com una assumpció de deures i l'exercici del dret a votar. D'adults són més participatius i reivindicatius que aquells que de petits no van viure una experiència participativa.